

SKUPŠTINA CRNE GORE

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

-Predsjedniku-

PRIMLJENO:	22. V	20. 11	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/18-246		
VEZA:			
EPA:			
SKRAĆENICA:	PRILOG:		

Broj: _____

Datum, _____

Na osnovu člana 187 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Ministru za ljudska i manjinska prava, gospodinu Mehmedu Zenki, postavljam sledeće:

POSLANIČKO PITANJE

Možete li nas informisati o aktivnostima i rezultatima na polju poštovanja prava Roma i Egipćana u Crnoj Gori i njihov trenutni položaj u društvu ?

OBRAZLOŽENJE

Svjesni smo da su Romi i Egipćani najugroženija i najmarginalizovanija manjinska zajednica u Crnoj Gori. Niska ekonomska moć, nizak stepen obrazovanja, mali broj zaposlenih, neadekvatni stambeni uslovi, socijalna neprihvaćenost uz etičke stereotipe i predrasude, specifičan način življenja i druge karakteristike samo su neki od uzroka njihovog teškog položaja u društvu.

Ovo je za Crnu Goru predstavljalo podstrek da preduzme određene aktivnosti na integraciji Roma i rješavanju statusa raseljenih lica i interno-raeljenih lica među kojima su dominantno pripadnici romske i egipćanske populacije. Poznato je takođe da je posebna pažnja usmjerena na njihovu integraciju kroz najznačajnije oblasti, kao što su: obrazovanje, zapošljavanje, zdravstvo, stanovanje, kultura, identitet i informisanje.

U cilju gore navedenog doneseno je izmjenjeno dosta pravnih akata, kao i donošenje seta strateških dokumenta, formiranje formalnih nacionalnih tijela, uključivanje civilnog sektora i medija koje se dominantno bave poboljšanju njihovog položaja u društvu.

Sve gore navedeno ukazuje na njihova prava i stvarne potrebe i njihovo uključivanje u društvene tokove, kao i njihovo veće uključivanje u javnom i političkom životu.

S toga smatram da je neophodno da nas upoznate sa postignutim rezultatima u ključnim oblastima za njihovu bolju integraciju u društvu i buduće ciljeve koje želite ostvariti multisektorskim pristupom za poboljšanje njihovog položaja u Crnoj Gori.

Molim Vas takođe da mi odgovor dostavite i u pisanoj formi.

POSLANIK

Momčilo Martinović

PRIMLJENO:	24. X	20 18	GOD.
KLASIFIKACIONI BRČJ:	00-61-2/18-246/2		
VEZA:			
EPA:			
SKRAĆENICA:	PRILOG:		

Crna Gora

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava

Br. 01-023-1191/18-6

Podgorica, 23. oktobar 2018. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

Na osnovu člana 187 i 188 Poslovnika Skupštine Crne Gore, za Drugu posebnu sjednicu Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja Skupštine Crne Gore, poslanik Demokratske partije socijalista – DPS, Momčilo Martinović, postavio je ministru za ljudska i manjinska prava Mehmedu Zenki sljedeće pitanje:

Možete li nas informisati o aktivnostima i rezultatima na polju poštovanja prava Roma i Egipćana u Crnoj Gori i njihov trenutna položaj u društvu?

Objasnenje:

Svjesti smo da su Romi i Egipćani najugroženija i najmarginalizovanija manjinska zajednica u Crnoj Gori. Niska ekonomska moć, nizak stepen obrazovanja, mali broj zaposlenih, neadekvatni stambeni uslovi, socijalna neprihvaćenost uz etničke stereotipe i predrasude, specifičan način življenja i druge karakteristike samo su neki od uzroke njihovog teškog položaja u društvu.

Ovo je za Crnu Goru predstavljalo podstrek da preduzme određene aktivnosti na integraciji Roma i rješavanju statusa raseljenih lica i interno-raseljenih lica među kojima su dominantno pripadnici romske i egipćanske populacije. Poznato je takođe da je posebna pažnja usmjerena na njihovu integraciju kroz najznačajnije oblasti, kao što su: obrazovanje, zapošljavanje, zdravstvo, stanovanje, kultura, identitet i informisanje.

U cilju gore navedenog doneseno je i izmjenjeno dosta pravnih akata, kao i donošenje seta strateških dokumenata, formiranje formalnih nacionalnih tijela, uključivanje u javnom i političkom životu.

S toga smatram da je neophodno da nas upoznate sa postignutim rezultatima u ključnim oblastima za njihovu bolju integraciju u društvu i buduće ciljeve koje želite ostvariti multisektorskim pristupom za poboljšanje njihovog položaja u Crnoj Gori.

Na postavljeno pitanje, Ministar za ljudska i manjinska prava daje sljedeći

ODGOVOR

Poštovani gospodine Martinović,

Nakon uspješne implementacije Akcionog plana za Dekadu za inkluziju Roma 2005-2015 i dva strateška dokumenta iz oblasti integracije Roma i Egipćana, Vlada Crne Gore je usvojila *Strategiju za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2016-2020* koja je u potpunosti usklađena sa EU okvirom za nacionalne strategije integracije Roma do 2020. godine.

Strategija ima za cilj poboljšanje socio-ekonomskog položaja romske i egipćanske populacije u Crnoj Gori.

Strategijom je obuhvatila 7 oblasti i to:

- obrazovanje,
- zapošljavanje,
- stanovanje,
- zdravstvena zaštita,
- pravni status,
- socijalni status i porodična zaštita (u okviru kog su definisane četiri podoblasti i to:
  - borba protiv nasilja u porodici i nasilje nad ženama;
  - prevencija i suzbijanje prosjačenja;
  - borba protiv trgovine ljudima;
  - sprečavanje sklapanja dječijih nedozvoljenih brakova),
  - kultura, identitet i informisanje.

Ovim dokumentom je definisano da će Vlada obezbjediti budžet za svaku godinu primjene Strategije iz sopstvenih izvora i iz odgovarajućih fondova međunarodne zajednice. Dio sredstava je obezbjeđen kroz budžetska sredstva Ministarstva za ljudska i manjinska prava, dok je preostali iznos sredstava planiran u okviru budžeta ostalih potrošačkih jedinica.

U cilju praćenja sprovođenja Strategije Vlada je formirala Komisiju i imenovala Nacionalnog koordinatora. Komisiju sačinjavaju predstavnici institucija koje su prepoznate Strategijom i Akcionim planom kao nosioci pojedinih aktivnosti, kao i predstavnik Romskog savjeta u Crnoj Gori i predstavnik romskih i egipćanskih nevladinih organizacija.

Naglašavamo da Vlada Crne Gore posebnu pažnju posvećuje integraciji i unapređenju položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori, te da su u pojedinim oblastima postignuti značajni rezultati.

U oblasti obrazovanja kontinuirano se preduzimaju mjere koje doprinose boljoj inkluziji romske i egipćanske populacije na svim obrazovnim nivoima. Djeca romske i egipćanske populacije su oslobođena plaćanja predškolskog obrazovanja u punom obimu, takođe Zakonom o visokom obrazovanju predviđeno je besplatno školovanje za studente na prvoj godini studija, određena je kvota za upis, a za pripadnike romske i egipćanske populacije, omogućen je besplatan boravak i ishrana u studentskim domovima.

Vlada Crne Gore svake godine obezbjeđuje stipendije za učenike srednjih škola i studente romske i egipćanske populacije – 60 eura za srednjoškolce, odnosno 150 eura za studente, dodjeljuju se besplatni udžbenici za djecu romske i egipćanske populacije od I do IX razreda, i organizujemo besplatno zimovanje i letovanje za najbolje učenike romske i egipćanske populacije.

Prema podacima Ministarstva prosvjete, školske 2017/18. godine u predškolsko vaspitanje i obrazovanje bilo je upisano 190 djece romske i egipćanske zajednice, u osnovnom obrazovanju 1860 učenika/učenica, u srednjim školama redovno pohađalo je 142 (30 učenika/ca više nego što je to bilo školske 2016/17). Na fakultetima u Crnoj Gori, školske 2017/18. godine, studira je 27 pripadnika romske i egipćanske zajednice, a od tog broja na početku akademske godine je upisano 7 studenata.

Napominjemo da se sa isplatom stipendija za period januar - jun 2018. godine kasnilo usled odluke Romskog obrazovnog fonda da prestane sa radom u Crnoj Gori.

Postignut je dogovor sa resorima finansija i prosvjete u vezi sa isplatom zaostalih stipendija za pomenuti period. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava završava isplatu za ovu godinu, dok će naredne godine Ministarstvo prosvjete preuzeti ovu obavezu.

Protokol o postupanju i prevenciji ranog napuštanja školovanja je izrađen i proslijeđen svi školama, a cilj istog je da se podstakne i uspostavi multidisciplinarna saradnja s jasno razrađenim postupanjima svih uključenih subjekata i odnosi se na sveobuhvatno postupanje i prevenciju ranog napuštanja školovanja.

Urađen je standard zanimanja „Saradnik u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana u oblasti obrazovanja“. U toku je obuka kandidata nakon čega će se izvršiti prijem u radni odnos dvadesetak Saradnika (1 Saradnik na 70. učenika) do kraja 2018. godine u sledećim gradovima: Podgorica, Nikšić, Berane, Herceg Novi, Bar, Ulcinj, Kotor, Tivat.

Kroz Regionalni stambeni program za Crnu Goru, predviđeno je obezbeđenje sredstava za rješavanje stambenog pitanja za 6.063 lica (1.177 domaćinstava) koja spadaju u najranjivije kategorije (lica smještena u neformalnim kolektivnim centrima i ugrožena lica u privatnom smještaju, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik). Implementacija Regionalnog stambenog programa zatvoriće poglavlje o raseljenju na teritoriji bivših jugoslovenskih republika.

Prvi pod-projekat MNE1 „Izgradnja 62 stambene jedinice u Nikšiću“ je realizovan u potpunosti u planiranom roku. Kroz ovaj projekat 13 (trinaest) romskih porodica je trajno riješilo pitanje stanovanja.

Prva faza drugog pod-projekta MNE2 „Izgradnja 171 stambenih jedinica za stanovnike Kampa Konik u Podgorici“, odnosno izgradnja 120 stambenih jedinica je završena u planiranom roku. Kroz ovaj pod-projekat stambeno pitanje je riješilo 680 lica. Prilikom realizacije pod-projekta MNE2 došlo je do uštede pa je Skupština donatora odobrila proširenje projekta stambene gradnje na Koniku za dodatnu 51 stambenu jedinicu. Radovi na drugoj fazi su zvanično počeli u maju 2017. godine.

Četvrti projekat koji se realizuje u okviru Regionalnog stambenog programa je Pod-projekat MNE 4: „Izgradnja 94 stambene jedinice u opštini Berane“. Izgradnja objekata je u toku. Ovim projektom biće zatvorena dva kolektivna centra, Rudeš 1 i Rudeš 2.

Takođe, na posljednjoj Skupštini donatora koja je održana decembra 2016. odobrena su još dva projekta za Crnu Goru, i to: MNE 7 "Kupovina stanova u Herceg Novom za 36 socijalno ugroženih porodica" i MNE 8 "Izgradnja 50 kuća širom Crne Gore za lica koja posjeduju zemljište i dozvole za gradnju".

Zakonodavstvo u Sektoru zdravstva predviđa besplatnu zdravstvenu i socijalnu zaštitu za socijalno ugrožene osobe, za nezaposlene, djecu, učenike, trudnice, i osobe starijih od 65 godina. Tako da pripadnici romske i egipćanske populacije koji imaju status raseljenih osoba ili izbjeglica, dobijaju iste usluge koje dobijaju i drugi korisnici zdravstvene zaštite.

Standardizovano je zanimanje „Saradnik/ca u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana u oblasti zdravstva“, te je u izvršena njihova obuka radi polaganja ispita. Zaposlena su 3 saradnika u Domu zdravlja Podgorica.

Na evidenciji Zavoda se na dan 30.06.2018. godine nalazilo 840 pripadnika Roma i Egipćana koji su se tako izjasnili (51,42% učešće žena – 432 žene) i koji aktivno traže zaposlenje. Učešće u ukupnoj registrovanoj nezaposlenosti, na isti dan, iznosi 1,93%

U nastojanju da kvalitativno poboljša položaj romske i egipćanske populacije i obezbijedi jednake mogućnosti na tržištu rada, Zavod za zapošljavanje nezaposlene Rome i Egipćane informiše o pravima i obavezama koja imaju dok se nalaze na evidenciji, motiviše ih za uključivanje u programe aktivne politike zapošljavanja i posreduje u zapošljavanju, po principima afirmativne akcije.

U periodu od 07.11.2009. do 01.10.2018. godine interno raseljena lica su podnijela ukupno 8.539 zahtjeva za odobravanje stalnog nastanjenja. Od ovog broja riješeno je 8.429 zahtjeva dok je 110 zahtjeva u toku.

U periodu od 07.11.2009. do 01.10.2018. godine inteno raseljena lica su podnijela ukupno 1.537 zahtjeva za odobravanje privremenog boravka do tri godine. Od ovog broja, riješeno je 1.392 zahtjeva dok je po 145 zahtjeva postupak u toku.

Kontinuirano se sprovode aktivnosti u cilju suzbijanje nasilja u porodici, nasilja nad ženama, maloljetnih prisilnih brakova, političkoj participaciji i sl.

Edukacije na temu osnaživanja za uključivanje u javni i politički život za pripadnik/ce manjinskih naroda, sa naglaskom na Rome/kinje, takođe, jedna su od kontinuiranih aktivnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava.

Ujedno, aktivno se radi i na jačanju informisanosti, kulturnog i jezičkog identiteta ove populacije.

Vlada Crne Gore preduzima sve potrebne napore kako bi svi građani Crne Gore jednako uživali svoja prava.

S poštovanjem,

MINISTAR
Mehmed Zenka